

ONTWERPBESLUIT VELUWERANDMEREN

Gelet op artikel 3, eerste lid en artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206);

Gelet op de Beschikking van de Commissie 2004/813/EG van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG, van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (Pb EG L 387);

Gelet op artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103);

Gelet op de artikelen 10a en 15 van de Natuurbeschermingswet 1998;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen: het op de bij dit besluit behorende kaart aangegeven gebied, bekend onder de naam: **Veluwerandmeren**.
2. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG (prioritaire habitattypen aangeduid met een sterretje):
 - H3140 Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met bentische *Chara* spp. vegetaties
 - H3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamion* of *Hydrocharition*
3. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG (prioritaire soorten aangeduid met een sterretje):
 - H1149 Kleine modderkruiper
 - H1163 Rivierdonderpad
 - H1318 Meervleermuis

Artikel 2

1. De besluiten tot aanwijzing van de speciale beschermingszones in de zin van artikel 4, eerste en tweede lid, van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) **Drontermeer** van 24 maart 2000 (N/2000/327, Stcrt. 2000, nr. 65), **Veluwemeer** van 24 maart 2000 (N/2000/344, Stcrt. 2000, nr. 65), **Wolderwijd en Nuldernauw** van 24 maart 2000 (N/2000/345, Stcrt. 2000, nr. 65), en het besluit tot wijziging van de aanwijzing **Veluwemeer** van 16 oktober 2002 (TRCJZ/2002/5717 II, Stcrt. 2002, nr. 200), worden gewijzigd.
2. Bij de in het eerste lid genoemde gebieden **Drontermeer** en **Veluwemeer** worden aangewezen of komen te vervallen: de in paragraaf 3.3 van de bij dit besluit behorende nota van toelichting bedoelde gebieden.

3. Paragrafen 3.1 en 3.3 van de nota's van toelichting behorende bij de in het eerste lid bedoelde besluiten N/2000/327, N/2000/344 en N/2000/345 van 24 maart 2000, worden vervangen door de paragrafen 3.1, 3.3 en 3.4 van de nota van toelichting bij dit besluit.
4. Aan paragraaf 4.2 van de nota's van toelichting behorende bij de in het eerste lid bedoelde besluiten N/2000/327, N/2000/344 en N/2000/345 van 24 maart 2000 worden de volgende vogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van Richtlijn 79/409/EEG toegevoegd: Brilduiker, Krooneend.
5. Paragraaf 4.4 en de hoofdstukken 5, 6 en 7 van de nota van toelichting behorende bij de in het eerste lid bedoelde besluiten tot aanwijzing van de speciale beschermingszones **Drontermeer** en **Veluwemeer** vervallen.
6. De hoofdstukken 5, 6 en 7 van de nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid bedoelde besluit tot aanwijzing van de speciale beschermingszone **Wolderwijd en Nuldernauw** vervallen.
7. De kaarten behorende bij de besluiten N/2000/327, N/2000/345 en TRCJZ/2002/5717 II worden ingetrokken.

Artikel 3

1. De aanwijzing bedoeld in artikel 1 en de wijzigingen bedoeld in artikel 2, gaan vergezeld van een nota van toelichting en een kaart, welke deel uitmaken van dit besluit.
2. De in de artikelen 1 en 2 bedoelde speciale beschermingszones vormen samen het Natura2000-gebied **Veluwerandmeren**, waarvan de instandhoudingsdoelstelling in de zin van artikel 10a, tweede lid van de Natuurbeschermingswet 1998, is opgenomen in de nota van toelichting behorende bij dit besluit.

Artikel 4

1. Dit besluit zal, met uitzondering van de kaart en de nota van toelichting, met een toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

Dit ontwerpbesluit, de kaart en de nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd in het kantoor van de Directie Regionale Zaken, vestiging West van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit: Herman Gorterstraat 55, 3511 EW UTRECHT, en in het kantoor van de Directie Regionale Zaken, vestiging Oost van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit: Verzetslaan 30, 7411 HX DEVENTER. Ter inzage legging vindt tevens plaats in de gemeentehuizen en in openbare bibliotheken van de betreffende gemeente(n), in het kantoor van het waterschap waaronder het gebied valt, en in de provinciehuizen van de betreffende provincie(s). Het besluit kan ook worden ingezien op internet op het adres: <http://www.minlnv.nl/natuurwetgeving>.

Het definitieve besluit zal, met uitzondering van de kaart en de nota van toelichting, met een toelichting in de staatscourant worden geplaatst.

Een ieder kan een zienswijze binnen zes weken na de terinzagelegging van dit ontwerp-besluit schriftelijk of mondeling naar voren brengen. Schriftelijke zienswijzen kunt u indienen bij het Inspraakpunt, zoals aangegeven in de bekendmaking. Een mondelinge zienswijze kunt u naar voren brengen op de wijze zoals deze in de bekendmaking is aangegeven. U wordt verzocht een kaart bij te voegen indien de zienswijze betrekking heeft op bepaalde percelen. Beroep tegen het definitieve besluit kan alleen worden ingesteld door een belanghebbende die een zienswijze naar voren heeft gebracht.

Nota van toelichting van het Natura2000-gebied Veluwerandmeren waarin opgenomen:

nota van toelichting bij de aanwijzing van “Veluwerandmeren” als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van Europese Gemeenschappen inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en hierna te noemen de Habitatrichtlijn, nota van toelichting bij de wijziging van de besluiten N/2000/327, N/2000/344, N/2000/345, tot aanwijzing van Drontermeer, Veluwemeer en Wolderwijd en Nulderneauw als speciale beschermingszones in het kader van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand en hierna te noemen de Vogelrichtlijn; en van besluit TRCJZ/2002/5717 II tot wijziging van de aanwijzing van Veluwemeer in het kader van de Vogelrichtlijn.

1. INLEIDING

Door middel van dit besluit worden het Veluwemeer, het Wolderwijd (gedeeltelijk) en het Drontermeer aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn. Tevens worden de speciale beschermingszones in het kader van de Vogelrichtlijn: (Drontermeer, Veluwemeer en Wolderwijd en Nulderneauw) samengevoegd met de speciale beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn (Veluwerandmeren) tot één Natura2000-gebied, waarvan de instandhoudingsdoelstellingen in dit besluit zijn opgenomen. De aanwijzingen als Wetland, die indertijd middels dezelfde besluiten als de aanwijzingen onder de Vogelrichtlijn zijn geschied, worden door dit besluit niet gewijzigd.

In hoofdstuk 2 van deze nota van toelichting worden de aanwijzingen onder de Habitat- en Vogelrichtlijn kort toegelicht. In dit hoofdstuk wordt tevens melding gemaakt van de status van beschermd natuurmoment voor een deel van het Natura2000-gebied, welke inmiddels is komen te vervallen. Deze toelichting omvat verder in hoofdstuk 3 de gebiedsbeschrijving, bijzonderheden met betrekking tot de begrenzing en een toelichting op de kaart. Tenslotte zijn in hoofdstuk 4 de instandhoudingsdoelstellingen vermeld.

2. AANWIJZINGEN HABITAT- EN VOGELRICHTLIJN

Door middel van dit besluit wordt het gebied “Veluwerandmeren” aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn (verder aangeduid als “Habitatrichtlijngebied”). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze richtlijn waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam “Veluwemeer en Wolderwijd” en onder nummer NL2003048 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio.

Het gebied is eveneens op 24 maart 2000 onder de namen Drontermeer (besluit N/2000/327), Veluwemeer (besluit N/2000/344), en Wolderwijd en Nulderneauw (besluit N/2000/345) aangewezen als drie afzonderlijke speciale beschermingszones onder de Vogelrichtlijn, verder aangeduid als “Vogelrichtlijngebied”.

Bij de Europese Commissie is het gebied Drontermeer bekend onder nummer NL9802032, het gebied Veluwemeer onder nummer NL9802033, en het gebied Wolderwijd en Nuldernauw onder nummer NL9802034. In een beslissing op bezwaar is de begrenzing van het Veluwemeer op 16 oktober 2002 (besluit TRCJZ/2002/5717 II) aangepast. De besluiten N/2000/327, N/2000/344, N/2000/345 en TRCJZ/2002/5717 II zijn door middel van dit besluit gewijzigd. Uit de vorige besluiten overgenomen tekstdelen zijn in deze nota van toelichting cursief gezet¹.

Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt bij aanwijzing als speciale beschermingszone onder artikel 10a de status van de hieronder opgesomde natuurmonumenten². In dergelijke gevallen heeft de instandhoudingsdoelstelling voor de gedeelten van het Natura2000-gebied waarop de aanwijzingen als natuurmonument betrekking hadden, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in de vervallen besluiten (zie verder hoofdstuk 4).

Het staatsnatuurmonument Drontermeer is aangewezen op 22 juni 1998 (N/982085, Stcrt. 1998, nr. 133).

Het Natura2000-gebied Veluwerandmeren (landelijk gebiedsnummer 76) omvat de Vogelrichtlijngebieden Drontermeer, Veluwemeer, en Wolderwijd en Nuldernauw; en het Habitatrichtlijngebied "Veluwerandmeren". Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen en habitats van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Natura 2000 bestrijkt ook de onder Vogelrichtlijn aangewezen gebieden.

De instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 4) en eventuele wijziging van de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 Doelendocument. Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en van de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 Profielendocument. Hierin wordt ook ingegaan op de interpretatie van habitattypen en de relatieve bijdrage van afzonderlijke gebieden aan het Natura2000-netwerk.

Het Natura2000-gebied Veluwerandmeren ligt in de provincies Flevoland, Overijssel en Gelderland en behoort tot het grondgebied van de gemeenten Dronten, Zeewolde, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nijkerk, Nunspeet, Putten, Oldebroek en Kampen.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

De Veluwerandmeren ontstonden bij de drooglegging van de polders van Flevoland vanaf 1957. Ze betreffen de ondiepe zoetwatermeren Drontermeer, Veluwemeer en Wolderwijd/Nuldernauw die gemiddeld ruim een meter en op sommige plekken tot 5 meter diep zijn. Ze ontvangen hun water vanuit de Flevopolders en een aantal

¹ De afkorting sbz ("speciale beschermingszone") en de aanduiding "beschermingszone" zijn hierin vervangen door de term "Vogelrichtlijngebied"

² Beschermde en staatsnatuurmonumenten zijn in de periode 1968-98 aangewezen op grond van respectievelijk artikel 7 en 21 van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, nr. 572)

Veluwe beken en wateren aan de noordoostzijde via de Roggebotsluis af op het Vossemeer en in het zuidwesten via de Nijkerkersluis op het Nijkerkernauw/Eemmeer. Het gebied heeft een slecht ontwikkelde land-water overgang in verband met een gefixeerd, tegennatuurlijk waterpeil. De Gelderse oever is grotendeels begroeid met een smalle rietkraag; alleen bij Elburg ligt een rietmoeras (Korte Waarden) dat relatief groot is voor de randmeren. In de 90-er jaren zijn op de Gelderse oevers een aantal nieuwe moerasgebieden aangelegd. In 2000 is gestart met de aanleg van een aantal eilanden tussen het Harderbroek in Flevoland en de Hierdense beek in Gelderland. Ter hoogte van Horst bij Harderwijk is in het Wolderwijd met behulp van enige dammen kunstmatige luwte gecreëerd voor watervogels en ter bevordering van de groei van waterplanten.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Veluwerandmeren behoort tot het Natura2000-landschap 'Meren en Moerassen'.

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied Veluwerandmeren is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren alsmede nieuwe natuur indien dit noodzakelijk wordt geacht om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen.

Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houdend met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.³

De grenzen van Vogelrichtlijngebieden worden bepaald door het gebruik dat de aanwezige bijlage I-soorten, en/of trekkende watervogels, en/of overige trekkende vogels ervan maken, waarbij wordt uitgegaan van landschapsecologische eenheden en de biotoopeisen van de betrokken vogelsoorten.

Het Drontermeer en Veluwemeer zijn aangewezen als Vogelrichtlijngebied onder de Vogelrichtlijn vanwege de aanwezigheid van een uitgestrekt zoetwatermeer met moeraszones die als geheel het leefgebied vormen van een aantal in artikel 4 van de Richtlijn bedoelde vogelsoorten.

Het Wolderwijd-Nuldernauw is aangewezen als Vogelrichtlijngebied onder de Vogelrichtlijn vanwege de aanwezigheid van een uitgestrekt zoetwatermeer dat als geheel het leefgebied vormt van een aantal in artikel 4 van de Richtlijn bedoelde vogelsoorten.

Het zijn watergebieden die het leefgebied vormen van soorten van Bijlage I van de Vogelrichtlijn (art. 4.1) en tevens fungeren als overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (art. 4.2). De begrenzing van de Vogelrichtlijngebieden is zo gekozen dat een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat in samenhang met Ketelmeer-Vossemeer en Arkemheen is voorzien in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan van bedoelde vogelsoorten.

3.3 Begrenzing en oppervlakte

³ Hof van Justitie EG ,7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 15 en 25

De begrenzing van het Natura2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Op hoofdlijnen bestaat het Natura2000-gebied uit de volgende deelgebieden: Drontermeer, Veluwemeer, Wolderwijd, en Nuldernauw. Het Habitatrichtlijngebied omvat de volgende deelgebieden van het Natura2000-gebied: Drontermeer, Veluwemeer en het oostelijke deel van het Wolderwijd.

Het Natura2000-gebied wordt in het noorden begrensd door de Roggebotsluis en in het zuiden door de Nijkerkersluis. In het westen door de stranden en voorlanden van het Drontermeer, Veluwemeer, Wolderwijd en Nuldernauw, of (waar die afwezig zijn) door de polderdijken van Flevoland. In het oosten door de overgang van moeraszone naar hoger gelegen delen (bossages, struiken of cultuurgronden), harde oevers en stranden van de hiervoor genoemde meren.

Water, moeras, moerasoevers, rietkragen en ruigten vallen binnen de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied en het Habitatrichtlijngebied voor zover ze niet in de volgende paragraaf (3.4) zijn geëxclueerd.

De Vogelrichtlijngebieden vallen geheel samen met de begrenzing van het Natura2000-gebied.

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is op de kaart op technische punten verbeterd:

- Aan de Flevozijde, langs de Nijkerkersluis en langs de Zeedijk is de grens gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals dijken, verhardingen en oeverlijnen van stranden.
- De begrenzing is afgestemd op die van het (voormalige) natuurmonument Drontermeer opdat deze geheel binnen het Vogelrichtlijngebied valt.

Aan de Gelderse kant van het Drontermeer en het Veluwemeer is waar mogelijk de grens van zowel het Vogelrichtlijngebied (bijlage A) als het Habitatrichtlijngebied gelegd op de overgang van rietmoeras naar hoger gelegen gronden langs de kustlijn. Waar de rietzone grenst aan recreatieve voorzieningen (ter hoogte van Doornspijk) is de kadastrale grens van het staatseigendom aangehouden. Ter hoogte van de recreatieve voorzieningen (o.a. jachthaven) bij Polsmaten is de kadastrale grens door het water gevolgd (deel was reeds uitgezonderd). Dit betekent plaatselijk uitbreiding met rietzoom (in totaal 34 ha) en elders terugleggen van de grens (in totaal 27 ha). Laatstbedoelde inkrimping betreft, naast bebouwing en dijkverhardingen, voornamelijk cultuurgronden (Vogelrichtlijn 3,4 ha, één meer dan 1 ha, zie bijlage A) en de genoemde jachthaven (7,7 ha).

De grens van het Habitatrichtlijngebied is ten opzichte van de aanmelding van het Veluwemeer aangepast:

- Het Drontermeer is toegevoegd volgens de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied (578 ha) wegens het voorkomen van met name het habitattype Kranswierwateren (H3140). Ook de drie soorten waarvoor het Habitatrichtlijngebied is aangemeld, zijn er aanwezig.
- Wat betreft het Veluwemeer is de grens gelijkgetrokken met die van het Vogelrichtlijngebied (uitbreiding ruim 1820 ha) omdat zowel de habitattypen (met name Kranswierwateren) als de soorten waarvoor het gebied is aangemeld, in het gehele gebied voorkomen. Bovendien zijn de hier aanwezige kranswiervelden onmisbaar voor de instandhouding van het habitattype cq. helderheid van het water.

Het Natura2000-gebied beslaat een totale oppervlakte van 6118 ha, waarvan 4219 ha onder beide richtlijnen is aangewezen. Deze cijfers betreffen bruto-oppervlakten omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen.

Het staatsnatuurmonument Drontermeer heeft een omvang van 217 ha en ligt in zijn geheel binnen het Natura2000-gebied.

3.4 Toelichting bij de kaart en uitgesloten delen

De begrenzing van het Natura2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen Habitatrichtlijngebied, Vogelrichtlijngebied en (voormalig) beschermd natuurmonument. Daar waar de kaart en de nota van toelichting, bijvoorbeeld om kaart-technische redenen, niet overeenstemmen, is de tekst in deze paragraaf doorslaggevend.

In voorkomende gevallen zijn op de kaart ook aangrenzende Natura2000-gebieden aangegeven. Aan de indicatief aangeduide begrenzing van deze gebieden kunnen geen rechten worden ontleend (voor de begrenzing van deze gebieden wordt verwezen naar de kaarten van de betreffende aangewezen of aangemelde gebieden). Voor de begrenzing van Natura2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 wordt afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de volgende definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied):

- **Bebouwing** betreft één of meer gebouwen of bouwwerken, geen gebouwen zijnde. **Gebouw:** elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt. **Bouwwerk:** elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
- **Erven** zijn de onmiddellijk aan een woning of ander gebouw gelegen, daarbij behorende en daarmee in gebruik zijnde terreinen.
- **Tuinen** zijn in de onmiddellijke nabijheid van een woning of ander gebouw gelegen intensief onderhouden terreinen beplant met siergewassen en gazons of in gebruik als moestuin die zich duidelijk onderscheiden van de omgeving. Tuinen zijn meestal besloten en omheind middels een afrastering, schutting, muur of haag, of (deels) omgeven door een sloot.
- **Verhardingen** kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen, erfverhardingen en steenglooingen. **Wegen** betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten.
- **Hoofdspoorwegen** betreffen spoorlijnen die zijn opgenomen in het Besluit aanwijzing hoofdspoorwegen (Stb. 2004, nr. 722).

Met betrekking tot het grensverloop langs verharde wegen, hoofdspoorwegen, watergangen, waterkerende dijken en de duinvoet geldt het volgende voor zover van toepassing in het onderhavige gebied:

- Waar de buitengrens van een gebied wordt gevormd door een verharde weg wordt de grens gelegd op de voet van het talud of langs de wegberm aan de zijde van het gebied.
- Langs hoofdspoorwegen geldt artikel 20 van de Spoorwegwet.
- Waar de buitengrens van een gebied wordt gevormd door een watergang die op de kaart slechts door een enkelvoudige lijn wordt aangegeven, wordt de grens gelegd op de watergrens die, gezien vanuit het gebied, aan de overzijde is gelegen omdat dergelijke wateren een ecologisch/ waterhuishoudkundige eenheid vormen met de aanwezige natte habitats/ leefgebieden.
- De zeewaartse grens van duingebieden loopt langs de duinvoet van het buitenduin. Bij duinaangroei verplaatst de grens zich zeewaarts, bij duinafslag landinwaarts met de duinvoet mee.
- Waar de buitengrens van het watergebied samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de buitenteen van de dijk. Waar de buitengrens van een landgebied samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de teen van de dijk aan de gebiedszijde.

4. INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

4.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip “instandhouding” wordt een geheel van maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied “tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging”.

Deze bepaling is in artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitatype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau.

4.2 Algemene doelen

- Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura2000-netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitattypen en soorten.

- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

4.3 Habitatrictlijn: habitattypen (bijlage I)

H3140 Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische *Chara* spp. vegetaties

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het betreft hier het gebied met de grootste, aaneengesloten oppervlakte van dit habitatype kranswierwateren in ons land. De vegetatie is nog steeds gevoelig voor veranderingen in de nutriëntgehaltenes.

H3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamion* of *Hydrocharition*

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype meren met krabbenscheer en fonteinkruiden komt deels gemengd met habitatype H3140 kranswierwateren voor, maar is in de loop van de successie grotendeels naar de randen van de kranswievelden verdrongen: het type is hier samengesteld uit schedefonteinkruid, vooral aan de ondiepe zijde, en doorgroeid fonteinkruid aan de diepe zijde.

4.4 Habitatrictlijn: soorten (bijlage II)

H1149 Kleine modderkruiper

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Dankzij de uitgebreide waterplantenbegroeiingen, vormt dit gebied- in zoverre bekend - één van de grootste populaties van de wijdverspreide soort kleine modderkruiper.

H1163 Rivierdonderpad

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie. Enige achteruitgang in oppervlakte leefgebied ten gunste van broedvogelsoorten A021 roerdomp of A298 grote karekiet is toegestaan.

Toelichting De rivierdonderpad komt in de randmeren voor op zowel natuurlijk substraat (driehoeksmosselen) als op kunstmatig substraat (stenen beschoeiingen). Enige achteruitgang van het kunstmatige leefgebied is acceptabel mits dit ten gunste gaat van genoemde soorten.

H1318 Meervleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De Veluwerandmeren levert als foerageergebied van kolonies meervleermuizen buiten het gebied een grote bijdrage.

4.5 Vogelrichtlijn: broedvogels

A021 Roerdomp

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.

Toelichting In dit deel van de randmeren is de roerdomp een schaarse broedvogel. Met name het Drontermeer herbergt jaarlijks enkele paren. In de periode 1987 – 1997 fluctueerde het aantal paren tussen 1 en 8. In recente jaren (2001-2003) werden jaarlijks 3 paren geteld. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio randmeren ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A298 Grote karekiet

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.

Toelichting De grote karekiet is van oudsher broedvogel van de waterrietvelden. Een telling in 1982 leverde 56 paren op. In begin 90-er jaren bedroeg het aantal paren een kleine 30 (maximaal 29 paren in 1989 en 1990) en in de periode 1999-2003 bedroeg het aantal paren jaarlijks 15-20. Vrijwel alle broedplaatsen bevinden zich in het deelgebied Drontermeer; het levert daarmee een grote bijdrage aan de populatie van de randmeren. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio randmeren ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

4.6 Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

A005 Fuut

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 400 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen futen zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied. De Veluwerandmeren leveren één van de grootste bijdragen in Nederland. De soort is het hele jaar present, met pieken in oktober/november en maart/april. Midden jaren tachtig is de populatie toegenomen in samenhang met verbetering van de visstand (doorbreken dominantie grote brasem, meer kleine vis). Daarna was de populatiegrootte min of meer stabiel, met wel een zeer sterke toename in Dronter/Veluwemeer in 2002. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

A017 Aalscholver

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 420 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de aalscholver o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplek. De draagkrachtschatting heeft betrekking op de foerageerfunctie. De soort is het hele jaar present,

met een piek in september/oktober en soms in juni. Er zijn relatief lage populatiedichtheden in Drontermeer en Nuldernauw. Midden jaren tachtig is de populatie toegenomen in samenhang met verbetering van de visstand. Er trad een tijdelijke afname op in 1998-2000 met daarna een herstel. Aantallen fluctueren door het groepsgewijs voorkomen, in relatie tot de windrichting en de ligging van de kolonies (m.n. Oostvaardersplassen). Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A027

Grote zilverreiger

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 40 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting

Aantallen grote zilverreigers zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als slaappleaats. De Veluwerandmeren leveren één van de grootste bijdragen in Nederland. Foeragerende vogels kwamen aanvankelijk alleen in het Drontermeer voor en dan vooral in het voorjaar, recent treed een verschuiving op naar het najaar, met een sterke piek in november en in het Drontermeer al in augustus. Aantallen zijn sterk toegenomen. Er bestaat een relatie met de groeiende kolonie in de Oostvaardersplassen. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A034

Lepelaar

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting

Het gebied heeft voor de lepelaar o.a. een functie als foerageergebied. Er treedt een piek in aantallen op omstreeks augustus. Sinds 2002 zijn de aantallen plotseling sterk toegenomen. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A037

Kleine zwaan

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 120 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting

Aantallen kleine zwanen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied en als slaappleaats. De draagkrachtschatting heeft betrekking op de foerageerfunctie. Tot voor kort leverde het gebied Veluwerandmeren de grootste bijdrage in Nederland, en het levert nu nog één van de grootste bijdragen, met Arkemheen en Lauwersmeer. De kleine zwaan was de enige aquatisch foeragerende soort die in de jaren zeventig en tachtig in aantallen van betekenis voorkwam. De soort was in de jaren 1995-98 in verhoogde aantallen aanwezig in samenhang met sterke de toename van waterplanten, maar is daarna teruggevallen tot het niveau van daarvoor, in samenhang met een afname van de internationale populatie-omvang, en mogelijk met concurrentie van knobbelzwanen. Vooral later in het seizoen wordt op het omliggende grasland (m.n. oude landzijde) gefoerageerd. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

A050	Smient
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3.500 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de smient o.a. een functie als slaappleaats en als foerageergebied. De draagkrachtschatting heeft betrekking op beide functies. De soort is een wintergast, vooral aanwezig van november-maart en sterk geconcentreerd in het Nuldernauw, vooral sinds de aanleg van de geleidingsdam voor de monding van de Schuitenbeek en het daarbijbehorende natuurontwikkelingsgebied (aantallen van internationale betekenis, maar voorlopig eenmalig). Er wordt enigszins gevoerageerd op waterplanten in zeer ondiepe gebieden, maar er is ook een relatie met natte graslanden in de omgeving, m.n. Nuldernauw-Arkemheen. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.
A051	Krakeend
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 280 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen krakeenden zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied. De soort is het hele jaar present, maar vooral in september-februari, waarbij de periode september-november steeds belangrijker wordt. Aanvankelijk was de krakeend relatief schaars in het Drontermeer, maar dat is recent ingelopen. Er is sprake van een doorgaande toename, zoals overal in Nederland. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.
A054	Pijlstaart
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 140 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen pijlstaarten zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied. De soort is vooral aanwezig van september-december, met meestal een piek in oktober, en een kleine voorjaarspiek in maart. De pijlstaart was in de jaren zestig zeer talrijk, maar verdween toen de aangrenzende polder in cultuur werd gebracht en keerde terug in de jaren negentig in veel kleinere aantallen, om te foerageren op de herstelde kranswiervegetatie. Tot voor kort was de soort sterk geconcentreerd in het Veluwemeer, recent (sinds 2000) komt deze in vergelijkbare dichtheden voor in het Drontermeer. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.
A056	Slobeend
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 50 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de slobeend o.a. een functie als foerageergebied. De soort is vooral aanwezig van september-december, waarbij de piek is verschoven van november naar september, en recent is er ook weer een kleinere voorjaarspiek in april. De slobeend is relatief talrijk in het Veluwemeer, heeft minder sterk gereageerd op het ecologisch herstel

dan andere soorten. Er is sprake van een licht doorgaande toename, maar met vrij grote fluctuaties. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A058

Krooneend

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 30 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting

Aantallen krooneenden zijn van grote nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied. Het gebied levert één van de grootste bijdragen in Nederland (met Gouwee en Vechtpassen). Vanaf de laatste jaren van de vorige eeuw is de populatie sterk toegenomen, in reactie op ecologisch herstel (toename kranwieren), en is de soort tegenwoordig jaarrond aanwezig, met hoogste aantallen in maart-juni en november. De krooneend verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding.

A059

Tafeleend

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 6.600 vogels (seizoensgemiddelde). Enige achteruitgang in omvang foerageergebied ten gunste van H3140 kranwierwateren is toegestaan.

Toelichting

Aantallen tafeleenden zijn van internationale en grote nationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied. Het gebied levert de grootste bijdrage in Nederland. De soort is vooral aanwezig in oktober-februari, met een sterke piek in november. De populatie is sterk toegenomen tussen 1992 en 1998 als reactie op het ecologisch herstel en het groeiende voedselaanbod van kranwieren en driehoeksmosselen. Aanvankelijk kwamen relatief lage dichtheden voor in het Drontermeer en Nuldernauw, later zijn aantallen toegenomen en sinds 1998 fluctuerend. De toename in de Veluwerandmeren ging samen met een forse afname in het Markermeer en IJsselmeer, terwijl de totale aantallen in het IJsselmeergebied constant bleven (bij een landelijk dalende trend). Afname van huidige aantallen is toegestaan wanneer verdere verbetering van de waterkwaliteit via uitbreiding van kranwier op grotere diepte ten koste gaat van de beschikbaarheid van driehoeksmosselen. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied. Mogelijkheden voor verbetering kwaliteit leefgebied worden nader onderzocht alvorens het doel op herstel wordt gesteld.

A061

Kuifeend

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 5.700 vogels (seizoensgemiddelde). Enige achteruitgang in omvang foerageergebied ten gunste van H3140 kranwierwateren is toegestaan.

Toelichting

Aantallen kuifeenden zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied. De soort is aanwezig van september-maart, met een sterke piek in

november. De Veluwerandmeren leveren in Nederland de grootste bijdrage na het Markermeer & IJmeer en IJsselmeer. Er komen relatief hoge dichtheden voor in Wolderwijd en Nuldernauw. Omdat 's nachts gefoerageerd wordt leveren deze gebieden als foerageergebieden niet noodzakelijkwijs ook de grootste bijdrage (uitwisseling met Veluwemeer). Overdag wordt afhankelijk van de wind ook gerust in het Harderbroek. In de jaren negentig is de populatie sterk toegenomen in respons op ecologisch herstel, vooral toen midden jaren negentig de driehoeksmosselen terugkeerden. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd. Als verdere verbetering van de waterkwaliteit via uitbreiding van kranswier op grotere diepte ten koste gaat van de beschikbaarheid van driehoeksmosselen, is afname die daarmee verband houdt aanvaardbaar.

A067

Brilduiker

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 220 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting

Aantallen brilduikers zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied. De soort is wintergast van oktober-april. De populatie is sterk toegenomen sinds midden jaren negentig. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A068

Nonnetje

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 60 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting

Aantallen nonnetjes zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied. De Veluwerandmeren levert de grootste bijdrage in Nederland na het IJsselmeer en het Markermeer & IJmeer. De soort is sterk geconcentreerd aanwezig in de wintermaanden december-maart, min of meer evenredig verdeeld over het gebied. Er is sprake van een sterke doorgaande toename in de jaren negentig, mogelijk in relatie tot de bredere voedselkeus dan alleen vis, en veranderingen in bodemfauna (korfmosselen). De landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is gebaseerd op de verslechterde voedselsituatie voor viseters in het IJsselmeer. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

A070

Grote zaagbek

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 50 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting

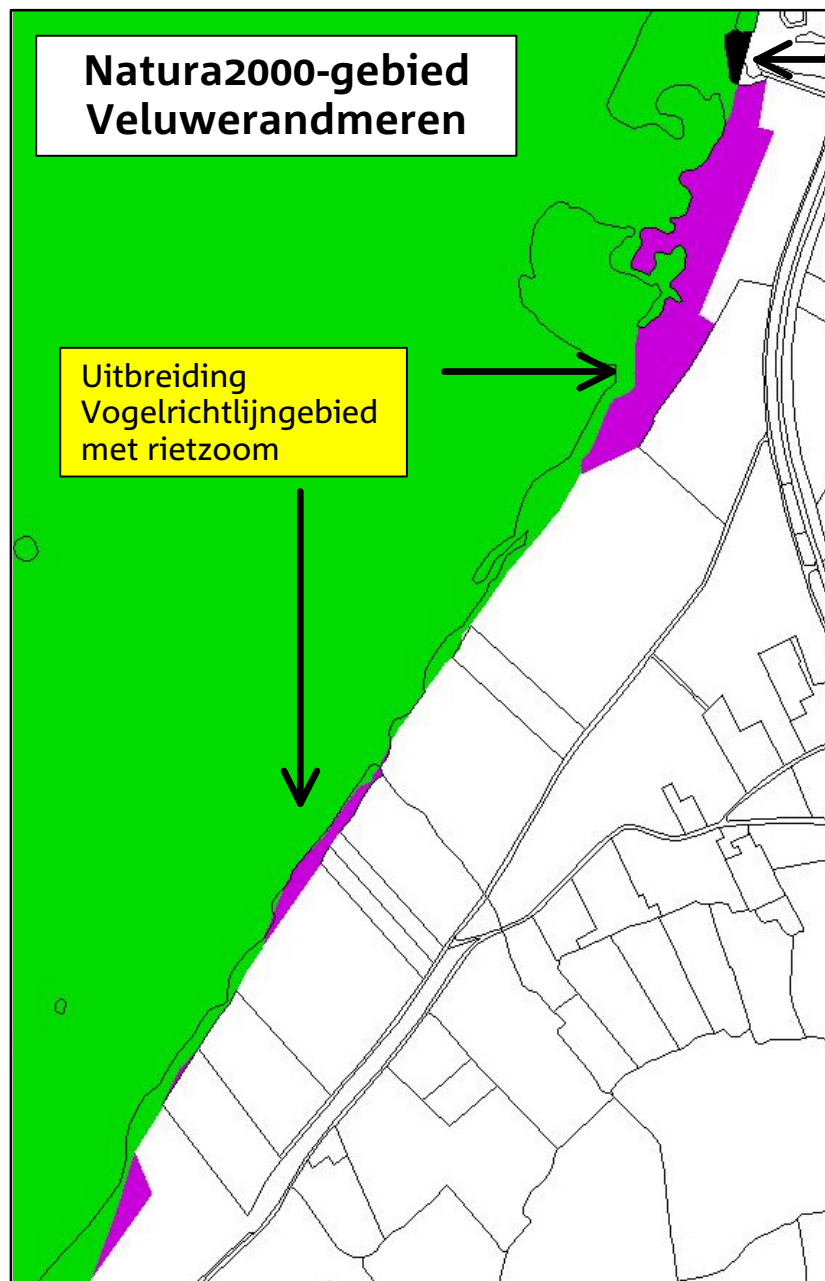
Aantallen grote zaagbekken zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied. De Veluwerandmeren levert één van de grootste bijdragen in Nederland. De soort is sterk geconcentreerd aanwezig in de wintermaanden december-maart, lange tijd met relatief hoge dichtheden in het Drontermeer. Midden jaren tachtig zijn de aantallen toegenomen in samenhang met verbetering van de visstand, met daarna fluctuerende aantallen. De landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is

gebaseerd op de afname en verslechterde voedselsituatie voor viseters in het IJsselmeer. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

A125	Meerkoet
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 11.000 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen meerkoeten zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied. Het gebied levert de grootste bijdrage in Nederland. Hoogste aantallen zijn aanwezig in september-januari, waarbij eerst op kranswieren gevoerageerd kan worden en daarna op driehoeksmosselen. De populatie is sterk toegenomen in respons op ecologisch herstel en toenemend aanbod van deze twee voedselbronnen. Aanvankelijk kwam de soort sterk geconcentreerd voor in het Veluwemeer, waar het herstel voorop liep, later ook in de andere delen van het gebied. Anders dan bij kuifeend en tafeleend gaat de toename niet zo zeer samen met toename elders in het IJsselmeergebied, zodat het totaal in het hele gebied evenzeer is toegenomen. Wel is in de overige zoete rijkswateren (rivierengebied) sprake van een duidelijke afname in de jaren negentig. Sinds 1998 zijn aantallen stabiel tot fluctuerend. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

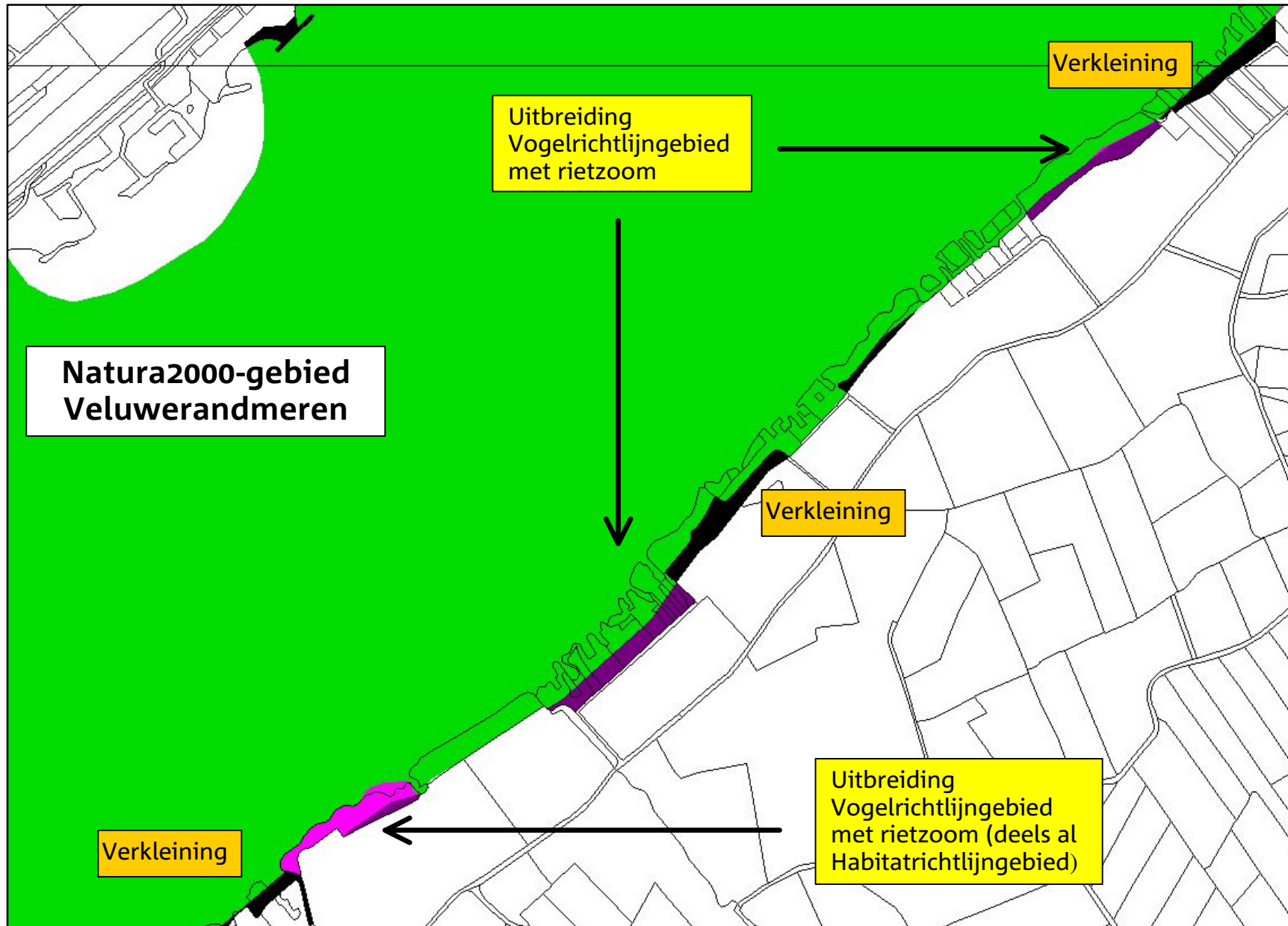
4.7 Beschermdenatuurmonumenten

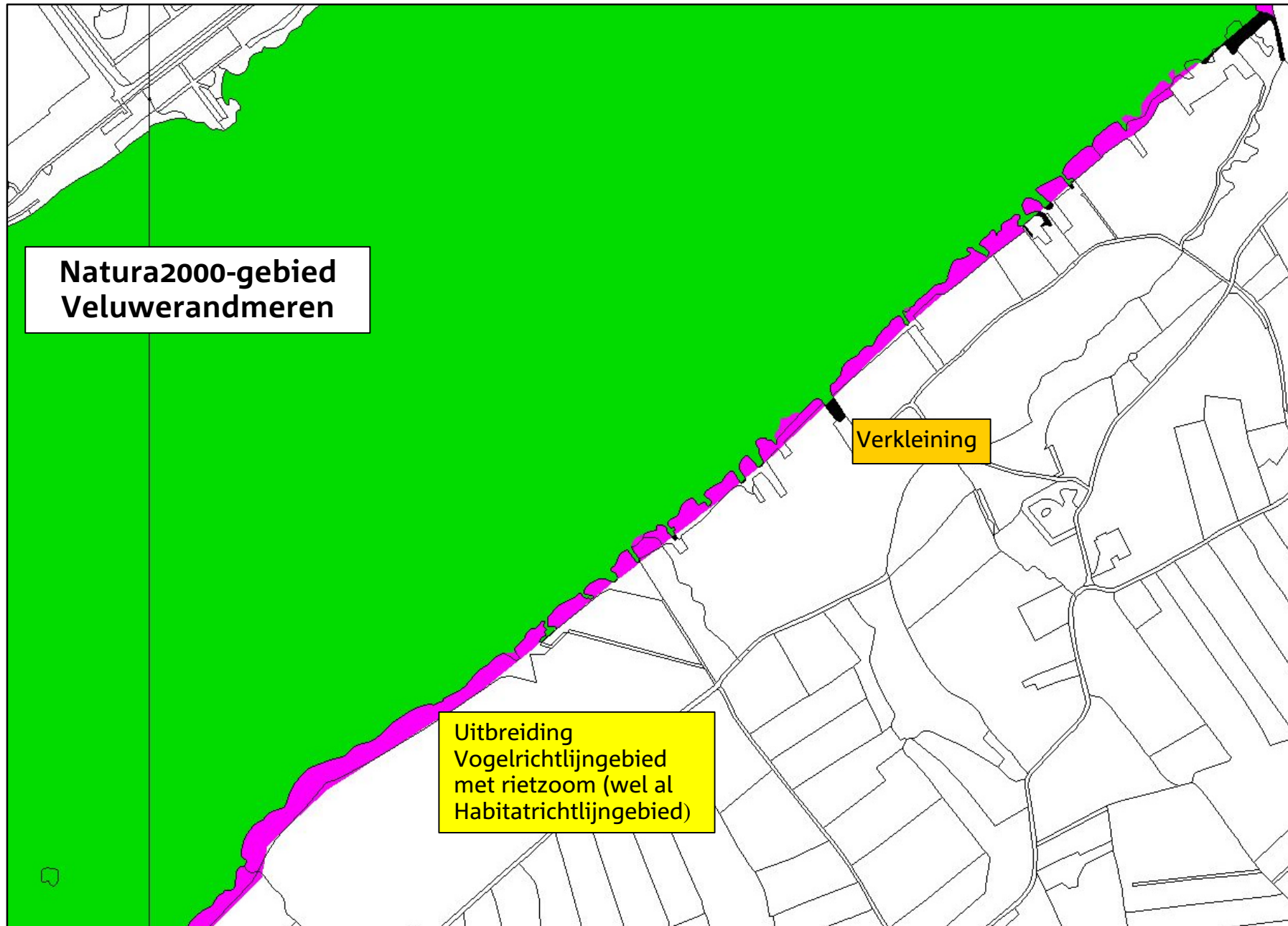
Het Natura2000-gebied Veluwerandmeren omvat één staatsnatuurmonument, namelijk Drontermeer (zie hoofdstuk 2). Ingevolge artikel 15a, derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 heeft de instandhoudingsdoelstelling voor dat deel van het gebied, dat zijn status als beschermd natuurmonument heeft verloren, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het van rechtswege vervallen besluit (verder: de “oude doelen”). Voor zover deze doelstellingen Natura2000-waarden betreffen, zijn deze begrepen in de in de voorgaande paragrafen opgenomen instandhoudingsdoelstellingen. In een aantal gevallen is het onmogelijk om zowel de oude doelen als de Natura2000-doelen te bereiken, bijvoorbeeld omdat die doelen tegenstrijdig beheer vragen. In deze gevallen gaan de Natura2000-doelen vóór om de Europeesrechtelijke verplichtingen na te komen. In het beheerplan zullen de oude doelen net als de overige instandhoudingdoelen worden uitgewerkt in ruimte en tijd. Dan wordt ook uitgewerkt waar achteruitgang van het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis met betrekking tot oude doelen is toegestaan ten gunste van Natura2000-doelen. Het van rechtswege vervallen besluit is ter informatie bij dit besluit gevoegd (bijlage B).

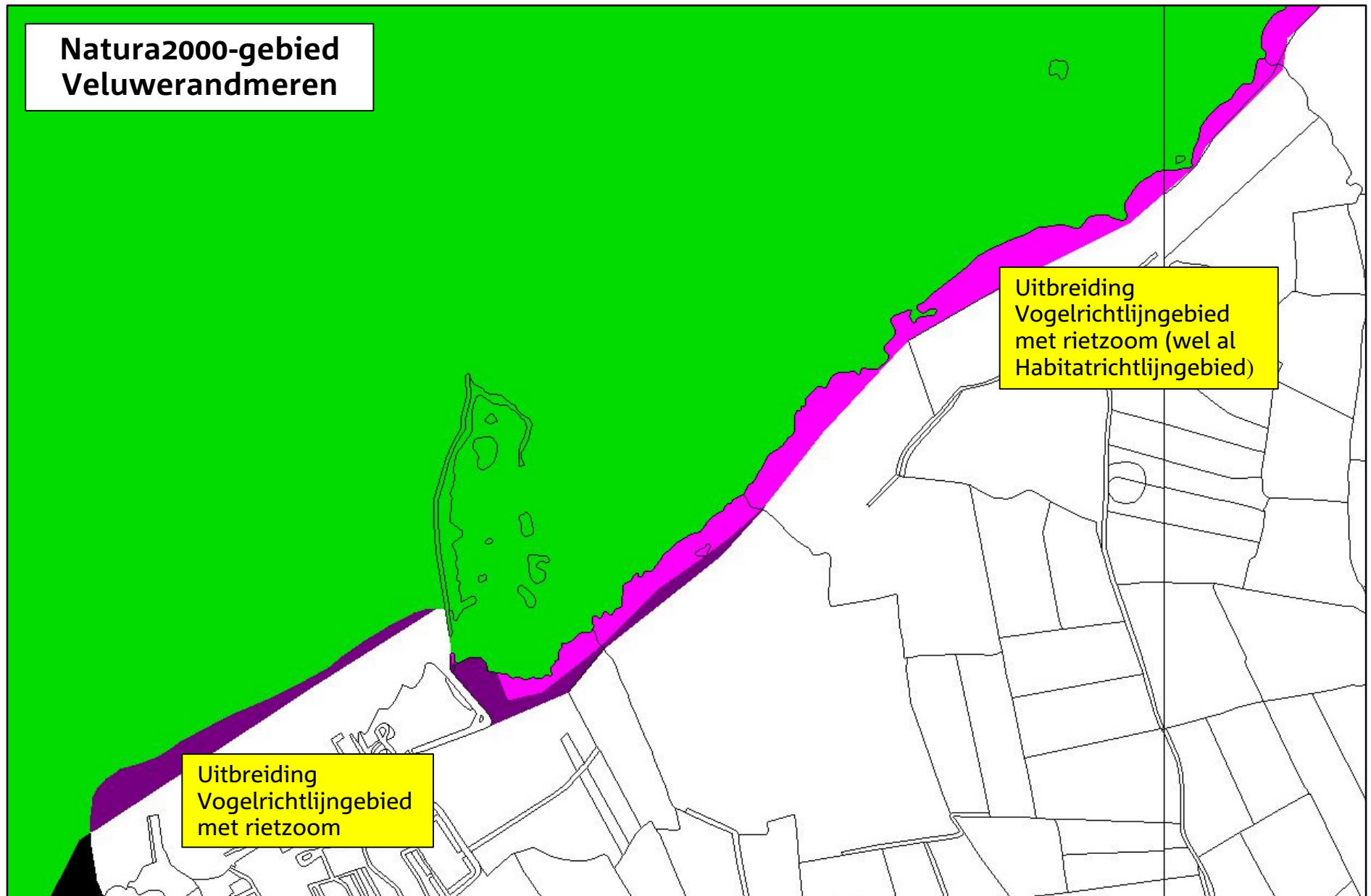

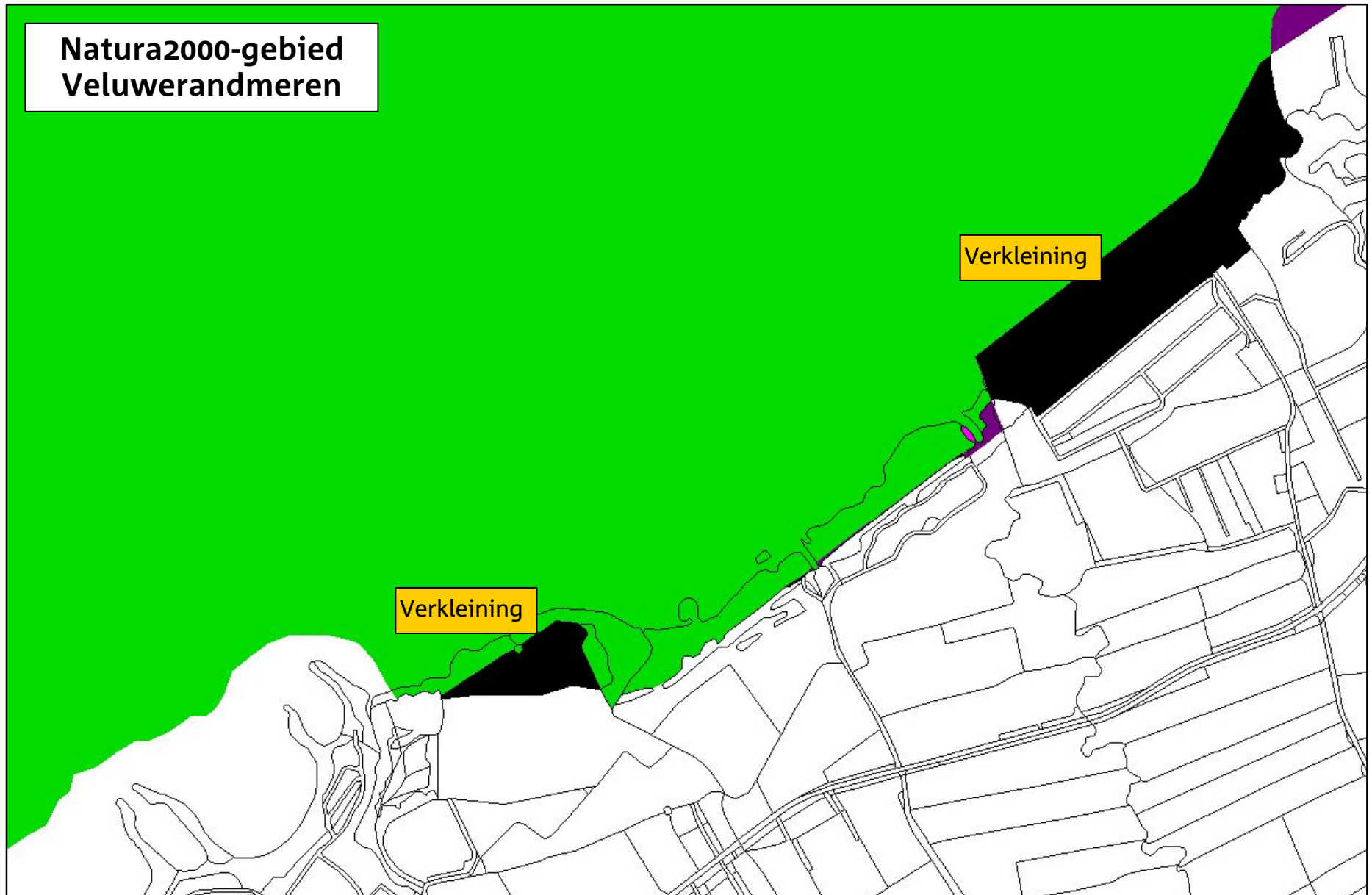
Verkleining

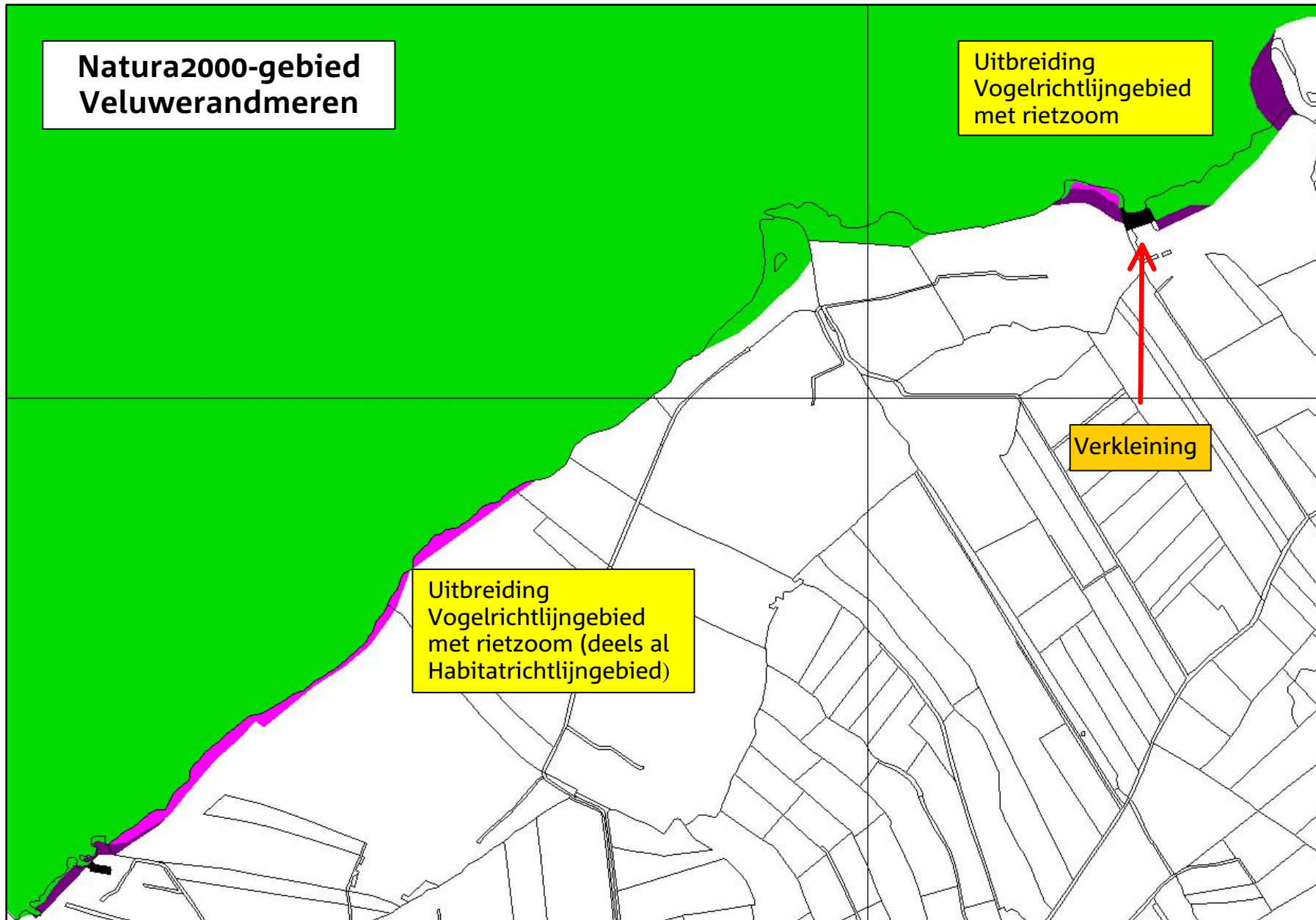
076. Veluwerandmeren (8 detailkaarten):
Grenswijzigingen langs de oude kust van Veluwemeer en Drontermeer teneinde de grens te leggen op de overgang van rietkraag/ moeraszone naar hoger gelegen gronden (bos of cultuurgronden).
Verkleining is in zwart aangegeven.
Uitbreiding (al dan niet binnen Habitatrichtlijngebied) zijn aangeduid in paars (in zwartwit: donkergrijs)

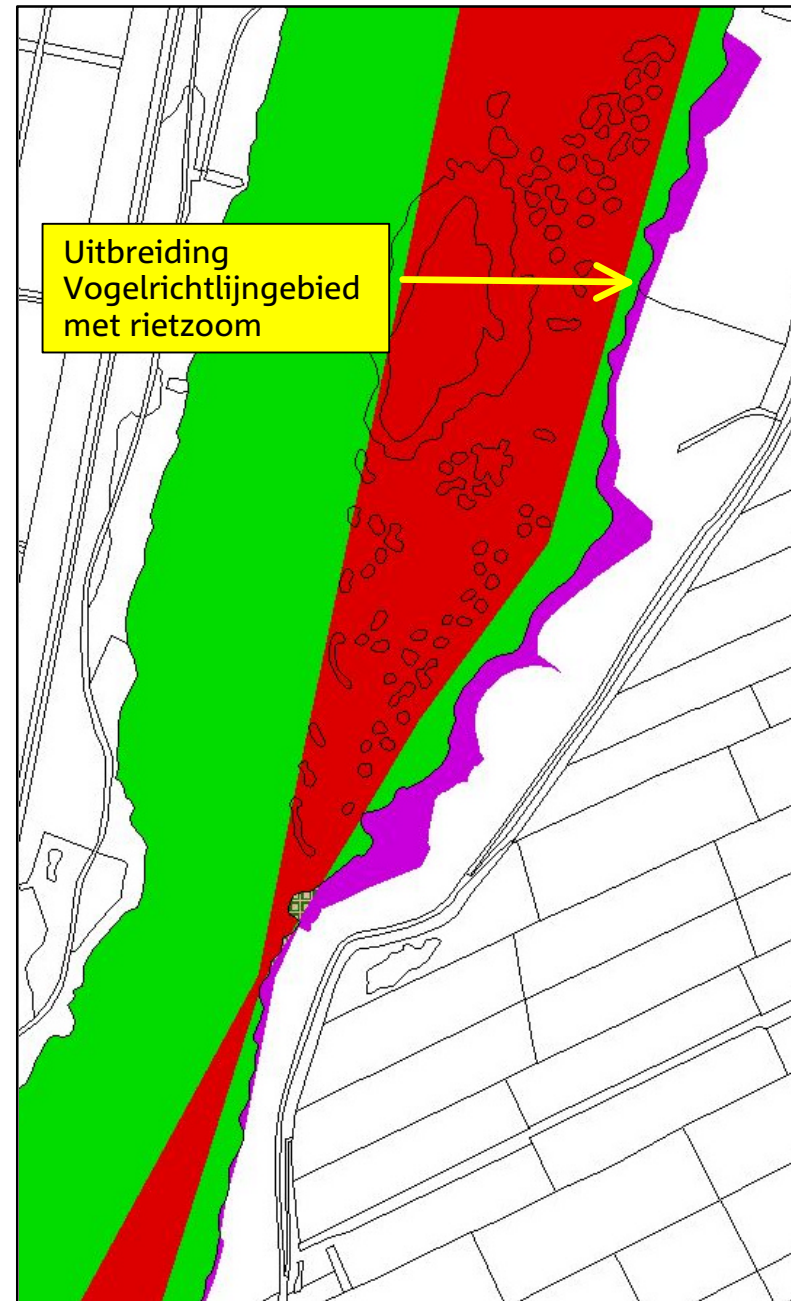
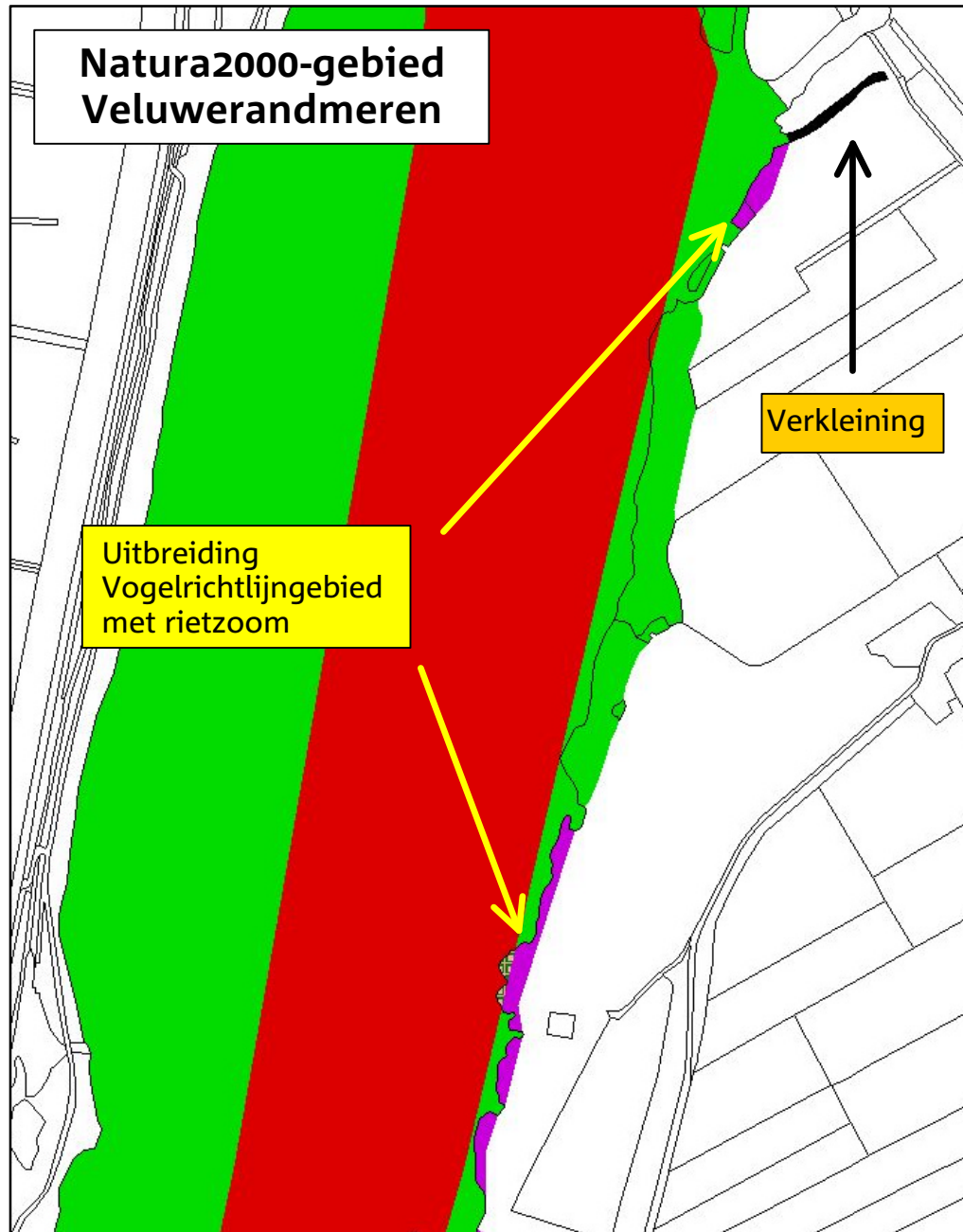

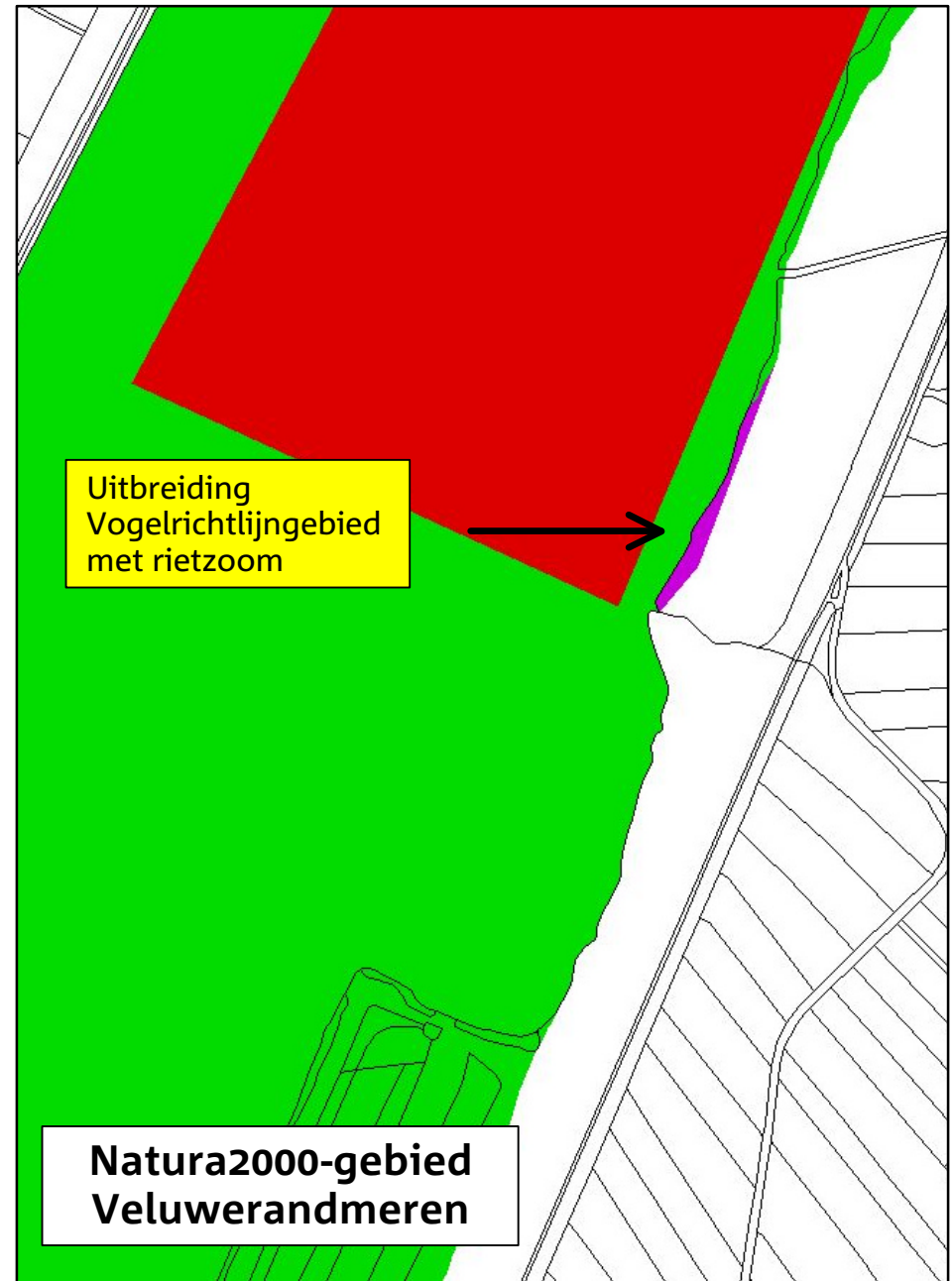

MINISTERIE VAN LANDBOUW,
NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Directie Natuurbeheer

N/982085

22 juni 1998

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Overwegende, dat het gebied "Drontermeer", voorzover aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart (SN 130/I), van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet;

Gehoord de Raad voor het Natuurbeheer, het College van Gedeputeerde Staten van de provincies Flevoland, Overijssel en Gelderland en Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Dronten, Kampen en Oldebroek;

Handelende in overeenstemming met de Minister van Verkeer en Waterstaat en de Staatssecretaris van Financiën;

Gelet op artikel 21, eerste en tweede lid van de Natuurbeschermingswet;

B E S L U I T

Artikel 1

Het op de bij deze beschikking behorende kaart (SN 130/I) aangegeven gebied, bekend onder de naam "Drontermeer", dat eigendom is van de Staat, wordt aangewezen als staatsnatuurmonument.

Artikel 2

De bij deze beschikking behorende toelichting maakt deel uit van deze beschikking.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER
EN VISSERIJ,

J.J. van Aartsen

**TOELICHTING BIJ BESCHIKKING N/982085
AANWIJZING ALS STAATSNATUURMONUMENT
VAN HET DRONTERMEER**

INHOUD	Blz.
1. INLEIDING	1
2. NATUURWETENSCHAPPELIJKE BETEKENIS EN NATUURSCHOON	1
2.1. Geologie, geomorfologie en waterhuishouding	1
2.2. Flora en vegetatie	2
2.3. Fauna	2
2.4. Natuurdoeltype	3
2.5. Natuurschoon	3
3. BEGRENZING	4
4. ANDERE VAN KRACHT ZIJNDE INSTRUMENTEN	4
5. HUIDIG GEBRUIK EN BEHEER	5
5.1. Terreinbeheer	5
5.2. Recreatief medegebruik	6
5.3. Jacht	6
5.4. Visserij	6
5.5. Overig	6
6. GEWENST BEHEER	6
6.1. Gewenst terreinbeheer	6
6.2. Gewenst beheer ten aanzien van recreatief medegebruik	7
6.3. Gewenst beheer ten aanzien van de jacht	7
6.4. Gewenst beheer ten aanzien van de visserij	8
6.5. Gewenst overig beheer	8
7. RECHTSGEVOLGEN VAN DE AANWIJZING	8
7.1. Algemeen	8
7.2. Rechtsgevolgen met betrekking tot de toegankelijkheid	10
7.3. Relatie met andere instrumenten	10
8. INLICHTINGEN EN TOEZICHT	10

1. INLEIDING

Het staatsnatuurmonument "Drontermeer" ligt tussen Elburg en de Roggebotsluis. Het Drontermeer maakt deel uit van de randmeren langs Flevoland. Het staatsnatuurmonument is circa 245 ha groot. Het gebied bestaat uit een ondiepe watervlakte met diverse eilanden en plaatselijk riet- en biezenvelden.

De aanwijzing heeft alleen betrekking op de gronden en wateren in eigendom van de Staat voor zover buiten de vaargeul gelegen. De aanwijzing is een uitvloeisel van de bestuurlijke afspraken die zijn gemaakt in de Commissie Integraal Beleidsplan Randmeren IJsselmeerpolders (Cibrij). Het gebied is aangewezen op grond van de botanische en ornithologische waarden. Op de twee noordelijke eilanden zijn vegetatietypen te onderscheiden die in nationaal opzicht van belang zijn. Enkele voorkomende plantensoorten vallen onder de werking van de Natuurbeschermingswet (artikel 22, lid 1a).

Een gevarieerde broedvogelbevolking komt voor in de vegetatie op en rondom de eilanden en langs de oevers. In het Drontermeer worden zeven soorten broedvogels aangetroffen die vermeld staan in de nationale lijst van met uitroeiing bedreigde en speciaal gevaar lopende soorten (1994). Deze lijst is opgesteld in het kader van de Richtlijn van de Europese Gemeenschap van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand.

Het Drontermeer is tevens een foerageergebied voor water- en moerasvogels.

Het uitgangspunt voor het beleid t.a.v. dit gebied is het handhaven en verder ontwikkelen van de aanwezige levensgemeenschappen. De natuurwaarden van het gebied staan in directe relatie met de aangrenzende gronden en wateren. Bijzondere aandacht verdient dan ook het waterkwaliteits- en kwantiteitsbeheer in het Drontermeer.

2. NATUURWETENSCHAPPELIJKE BETEKENIS EN NATUURSCHOON

2.1. *Geologie, geomorfologie en waterhuishouding*

Het Drontermeer kan worden gekarakteriseerd als een ondiep zoetwatermeer. Deze ondiepten zijn een belangrijk kenmerk van het natuurmonument omdat op deze geringe diepte waterplanten groeien. Deze vormen een belangrijke voedselbron voor de Kleine zwaan en tal van eendachtigen. Ook is ondiep open water een belangrijk kenmerk omdat bijvoorbeeld vele duikeenden leven van zoetwatermossels, die in het open water voorkomen.

De bodem van het Drontermeer bestaat uit venig en zandig materiaal. Door de aanleg van de Afsluitdijk is de getijdenwerking in het gebied verleden tijd geworden. Het Dronter- en Veluwemeer zijn met sluizen gescheiden van de overige randmeren.

Behoudens de vaargeul is de diepte grotendeels minder dan NAP - 1 m. In de vaargeul is de diepte 3 tot 4 m. De circa 70 m brede vaargeul is aan de zijde van de dijk van Flevoland gelegen. De waterdiepte is afhankelijk van de peilbeheersing. Voor het Drontermeer is het streefpeil 's zomers (van 1 april tot 1 oktober) 5 cm beneden N.A.P. en 's winters (1 oktober - 1 april) NAP -30 cm.

In droge perioden wordt in de zomer vanuit het Drontermeer via het Bolskanaal, Lummerwetering en de Wijkwetering water ingelaten naar de aangrenzende polder Oosterwolde. Het randmeer wordt beïnvloed door het Nieuwe Kanaal (Gelderse Gracht) en Buiten-Reve. Via het Nieuwe Kanaal watert een gebied, groot ca. 5000 hectare af met zichtbare afwatering. Het waterbezwaar in dit gebied wordt vergroot door kwelwater dat afkomstig is van een deel van het Veluwemassief.

Door de toegenomen eutrofiëring (met name door hoge concentraties fosfaat) is de kwaliteit van het water in de laatste decennia verminderd. Dit uit zich in algenbloei van vooral de blauwalg *Oscillatoria agardhii*. De algenbloei vermindert het zuurstofgehalte en de helderheid van het water. Pogingen om de algenbloei te beperken door o.a. doorspoeling van het randmeer met water afkomstig van Flevoland via het Veluwemeer leveren positieve resultaten op. De laatste jaren is dan ook een verbetering van de waterkwaliteit te constateren. Dit uit zich in de toename van fonteinkruiden en kranswieren, zoals *Potamogeton* spp. en *Chara* spp. Boven de kranswievelden is het water helder, op de diepere delen blijft het doorzicht echter beperkt. In 1994 was het gemiddelde doorzicht in de zomer 30 cm.

2.2. Flora en vegetatie

De vegetatie in het randmeer kenmerkt zich door plantengemeenschappen die worden aangetroffen in verlandingszones van voedselrijke zoete wateren. Ondergedoken waterplanten, riet, mattenbies en enkele zeggensoorten vormen de dominerende plantensoorten. In het staatsnatuurmonument komen velden Schedefonteinkruid en Doorgroeid fonteinkruid voor. Plaatselijk wordt eveneens Gekroesd fonteinkruid aangetroffen. Door de verbeterde waterkwaliteit zijn kranswievelden tot ontwikkeling gekomen. Hierdoor is een soort als Krooneend weer in aantal toegenomen

De in 1950 aangelegde eilanden zijn rond 1954 beplant met onder meer els, populier en wilg. De vegetatie op de eilanden heeft zich daarna vrijwel ongestoord kunnen ontwikkelen. Daardoor en mede ook door de aanwezige hoogteverschillen is de vegetatie gevarieerd. Rondom de eilanden zijn verlandingszones ontstaan.

Op het eiland de Abbert worden meer dan 150 plantensoorten aangetroffen waaronder Wilde kaardenbol, Rietorchis en Gevlekte orchis, die zijn aangewezen als beschermde plantensoorten in de zin van de Natuurbeschermingswet. Dit gebied is de enige bekende groeiplaats in Nederland van de zegge *Carex spicata* x *remota*. Bijzonder zijn de waarnemingen van Addertong, Kamvaren en Lage zegge, soorten die gebonden zijn aan vochtige standplaatsen, als bijvoorbeeld duinvalleien en veenmosrietlanden.

Op de hoogstgelegen gronden van de eilanden wordt een duinachtige vegetatie aangetroffen met soorten als Duinriet, mossen en korstmossen.

2.3. Fauna

Het Drontermeer vervult een belangrijke functie als broedplaats voor riet- en moerasvogels. Van de 33 of meer soorten broedvogels komen er 7 voor op de nationale lijst van met uitroeiing bedreigde en speciaal gevaar lopende soorten (1994). Dit zijn Porseleinhoen, Zomertaling, Grasmus, Baardmannetje, Rietzanger, Snor en Grote karekiet. Ook komt de Blauwborst voor, een soort die is geplaatst op de lijst van vogelsoorten waarvoor Nederland een internationale verantwoordelijkheid draagt.

Vermeldenswaardig zijn de relatief grote aantallen van de Grote karekiet en de Nachtegaal, twee soorten die door de grote variatie aan vegetatietypen en de aanwezige rust in het gebied een geschikte broedplaats kunnen vinden.

In de trekperioden komen veel vogelsoorten foerageren in de oostelijke oeverzone. In het voorjaar overnachten hier groepen Grutto's en Wulpen. Het slikgebied nabij het eiland het Reve is de belangrijkste foerageerplaats voor Kluten in de IJsseldelta en ook Lepelaars worden hier, zij het in geringe aantallen, aangetroffen.

Het Drontermeer is een belangrijke slaapplek voor de Kleine zwaan en in mindere mate voor ganzen. Voor deze vogels is de relatie met voedselgebieden op het oude land van belang.

Op het open water foerageren Kuifeenden, Tafeleenden, Zaagbekken, Nonnetjes, Brilduikers en Bergeenden. Het voedsel bestaat uit Zoetwatermossels. Daarnaast eten Zaagbekken en fuutachtigen vis.

Op de eilanden zijn naast een aantal muizensoorten ook aangetroffen: Haas, Konijn, Bunzing, Hermelijn en Wezel. Verder zijn waargenomen de Bruine kikker, Gewone pad en Groene kikker (sp.).

De meest algemene vissoorten in het Drontermeer zijn: Snoekbaars, Baars, Pos, Blankvoorn, Brasem, Aal en Spiering.

In de toekomst zal er door natuurontwikkeling en verbetering van de waterkwaliteit naar worden gestreefd weer bestaansmogelijkheden voor de Otter en de Bever te bieden.

Voor de fauna, met name de genoemde diverse vogelsoorten en zoogdieren, is rust een wezenlijk kenmerk voor het behoud van de aanwezige natuurwaarden en ontwikkeling van toekomstige natuurwaarden.

2.4. Natuurdoeltype

Het randmeer heeft enkele kenmerken van het type az-2.1: afgesloten zoet zeearmenlandschap (volgens het Handboek Natuurdoeltypen in Nederland).

De in de optimale situatie aanwezige kenmerken met bijbehorende doelsoorten zijn onderstaand beschreven.

Kenmerken

In de optimale situatie betreft het een begeleid natuurlijke eenheid. Het is een ondiep helder meer met een goede waterkwaliteit en een peilbeheer dat is afgestemd op de natuurlijk dynamiek, namelijk hoge waterstanden in de winter en lage in de zomer. Er is een sterke ontwikkeling van waterplanten en oeverzomen (riet en ruigten), maar door de werking van wind en golfslag blijft het water toch open. De visgemeenschap bestaat uit het snoek-zeeltype. Het gebied wordt door talrijke watervogels gebruikt als rust, foerageer- en ruigebied. Het type is van zeer groot belang voor overwinterende vogels.

Doelsoorten

Doelsoorten, kenmerkend voor bovengenoemd systeem zijn wat zoogdieren betreft met name de Otter. Vogelsoorten zijn onder meer Baardmannetje, Blauwborst, Blauwe kiekendief, Grote karekiet, Krooneend, Purperreiger en Lepelaar. Als amfibie wordt genoemd de Rugstreeppad en voor vissen doelsoorten als Fint, Kolblei, Rivierdonderpad, Spiering en Winde.

Niet alle genoemde kenmerken en doelsoorten zijn op dit moment aanwezig in het Drontermeer.

2.5. Natuurschoon

Het smalle randmeer tussen Roggebotsluis en Elburg neemt een bijzondere positie in door de vrijwel onaangetaste voormalige Zuiderzeeeoever en de gevarieerde zandstranden langs Oostelijk Flevoland. Dit wordt versterkt door de kleine eilanden met plaatselijk de natuurlijke verlandingszones. Voorgaande beschrijving vormt een wezenlijk kenmerk van het natuurmonument.

3. BEGRENZING

De begrenzing van de tot het staatsnatuurmonument behorende wateren is zo gekozen, dat er in ecologisch, geomorfologisch en landschappelijk opzicht een onderling samenhangend geheel onder de werking van de Natuurbeschermingswet is gebracht.

Het Drontermeer is gelegen in de provincies Overijssel, Gelderland en Flevoland. Het staatsnatuurmonument valt binnen de grenzen van de gemeenten Dronten, Oldebroek en Kampen. De begrenzing van het staatsnatuurmonument wordt enerzijds bepaald door de eigendomssituatie van de Staat, anderzijds door bestuurlijke afspraken. Het staatsnatuurmonument is als zodanig aangegeven op de bij de beschikking horende kaart SN 130/I.

Aan de oostzijde wordt de grens bepaald door de rietkraag gelegen langs de dijk voorzover in eigendom van de Staat. Ten oosten van het eiland de Abbert maken enkele rietpercelen in eigendom bij Staatsbosbeheer onderdeel uit van het natuurmonument. De westgrens van het staatsnatuurmonument ligt op de toekomstige grens van de vaargeul na een eventuele uitbreiding daarvan tot 150 meter breedte. Deze zal dan samenvallen met de betonning van de vaargeul. De eilanden vallen binnen de begrenzing van het staatsnatuurmonument. De zuidgrens wordt bepaald door de gemeentegrens van Elburg.

Het staatsnatuurmonument heeft een lengte van circa 7.000 m, de breedte varieert tussen de 100 en 700 m.

4. ANDERE VAN KRACHT ZIJNDE INSTRUMENTEN

Het staatsnatuurmonument valt onder de beleidscategorie Grote Wateren in het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud (1984). Voor deze categorie is in het Meerjarenprogramma Natuur- en Landschapsbehoud 1988-1992 bepaald dat, nadat bestuurlijke overeenstemming is bereikt over de toekenning van functies aan de diverse deelgebieden, de instrumenten van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij kunnen worden ingezet om de natuurfuncties te waarborgen.

In het Structuurschema Openluchtrecreatie (1984) wordt uitbreiding van de ligplaatscapaciteit langs het nieuwe land mogelijk geacht wanneer een zorgvuldige zonering van het recreatief gebruik in het kader van integrale beleidsplanning voor de randmeren is afgerond. Het belang van de natuur- en landschapswaarden langs de oude Zuiderzeekust wordt in de structuurschema's Openluchtrecreatie en Natuur- en Landschapsbehoud onderstreept. Voor het Drontermeer is de functietoekenning verwerkt in een deelplan van de Commissie Integraal Beleidsplan Randmeren IJsselmeerpolders (Cibrij). In dit plan is een aantal uitgangspunten geformuleerd. Concentratiepunten voor de recreatie zijn aangewezen nabij Roggebotsluis en Elburg. Tussen de eilanden Reve en Abbert loopt een smalle strook langs de oostzijde van de vaargeul met de bestemming recreatief zomergebruik. Deze strook valt binnen het staatsnatuurmonument. De ondiepe zones langs de kust van het oude land met een waterdiepte van circa 1 meter en de eilanden, hebben een natuurfunctie. Deze natuurzone grenst tot aan de vaargeul in het Drontermeer.

In het deelplan van de Cibrij zijn locaties aangegeven waar met natuurontwikkeling de natuurwaarden kunnen worden beschermd en/of versterkt. In 1989 is hieraan een eerste uitvoering gegeven. Met behulp van specie afkomstig van onderhoudswerkzaamheden aan de vaargeul, is een zandplaat opgespoten ten zuiden van het eiland de Abbert.

De regering heeft in het Natuurbeleidsplan (1990) haar beleid kenbaar gemaakt voor de komende jaren. In het Natuurbeleidsplan ligt het Drontermeer binnen de ecologische hoofdstructuur. Het staatsnatuurmonument wordt daarbij gerekend tot de categorieën kerngebied en natuurontwikkelingsgebied.

In het Structuurschema Groene Ruimte (Kabinetsstandpunt, 1993/1995) zijn de randmeren aangegeven als gebied waar natuur(ontwikkeling) en waterrecreatie nevensgeschikt zijn. Daarnaast staan de randmeren aangegeven als "belangrijk water voor de binnenvisserij". De plannen van de Cibrij vormen uitgangspunt bij de uitwerking van het rijksbeleid.

Het provinciale beleid voor Overijssel en Gelderland is verwoord in de streekplannen IJsselvallei en Veluwe. In het streekplan IJsselvallei behoort het gebied dat binnen de begrenzing van het staatsnatuurmonument ligt tot de zone landelijk gebied IV. De hoofdfuncties zijn natuurwetenschappelijk en landschappelijk waardevol. Het streekplan Veluwe geeft geen aparte functie-aanduiding aan het Drontermeer. In de toelichting van het streekplan wordt een beleid voorgestaan dat is gericht op het handhaven van de rust op het open water ten behoeve van de aanwezige fauna. Uitbreiding van water- en oeverrecreatie ten noorden van Elburg wordt niet wenselijk geacht. In het streekplan van de provincie Flevoland is het Drontermeer aangegeven als groot water/natuurgebied. Aangesloten wordt bij de Cibrij plannen.

In het Recreatiebasisplan Flevoland ligt het accent in het smalle Drontermeer op natuurbehoud. Het randmeer heeft de aanduiding "water, zonder of met zeer beperkte mogelijkheden voor de watersport".

De vigerende bestemmingsplannen van de gemeenten Kampen en Oldebroek kennen aan het water en de oever tot de zomerdijk de bestemming "natuurgebied" toe. De Gemeente Oldebroek heeft in het bestemmingsplan Buitengebied Oosterwolde eveneens een gedeelte bestemd als "Drontermeer". De Gemeente Dronten heeft het meer de bestemming "water" gegeven en de eilanden Reve en Abbert de bestemming "natuurgebied tevens recreatie". Het eiland de Eekt valt onder de bestemming "watersport I". Het oprichten van bouwwerken als steigers, sanitaire voorzieningen en schuilhutten is binnen deze bestemmingaanduiding mogelijk.

Nadere planvorming vindt nog plaats ten aanzien van een tracékeuze voor de N23, de Hanzelijn en een eventuele verbinding voor buisleidingen. Verschillende alternatieven zijn mogelijk, waaronder een doorsnijding van het staatsnatuurmonument. Een definitieve beslissing over een tracé zal pas plaatsvinden nadat de geëigende procedures, zoals onder meer neergelegd in de Wet Ruimtelijke Ordening en de Wet op de Milieueffectrapportage, zijn doorlopen. Een aanduiding op de kaart behorende bij deze beschikking is als gevolg hiervan nog niet mogelijk.

Ten behoeve van de aanleg van het industrieterrein "Kruismaten" moeten de geëigende procedures in het kader van de Wet Ruimtelijke Ordening doorlopen worden. Circa 10 ha van het staatsnatuurmonument ligt binnen het afpalingsrecht van de eendenkooi in de polder Oosterwolde.

5. HUIDIG GEBRUIK EN BEHEER

5.1. *Terreinbeheer*

Het waterkwaliteit-, kwantiteit- en scheepvaartbeheer van het staatsnatuurmonument berust bij Rijkswaterstaat Directie IJsselmeergebied. De Dienst der Domeinen is financieel beheerder.

De eilanden en een deel van de oeverlanden in het staatsnatuurmonument zijn in eigendom en beheer bij Staatsbosbeheer. Voor de drie eilanden is het beheer gericht op het in stand houden van de natuurwaarden.

Ten zuiden van de Abbert is in het kader van natuurontwikkeling een zandplaat opgespoten van circa 1 ha. De zandplaat valt binnen de grenzen van het staatsnatuurmonument en binnen de afpalingskring van de eendenkooi.

5.2. Recreatief medegebruik

Het water vervult een belangrijke verbindingfunctie voor de grote watersport. In de beleidsvisie recreatietoervaart Nederland 1990 hebben de randmeren waaronder het Drontermeer de aanduiding "Verbindingswater tussen grootwatergebieden onderling en tussen grootwatergebieden en grote meren-plassengebieden en met het buitenland". Hiermee is de betekenis van het Drontermeer als onderdeel van de verbindingsschakel tussen het Westnederlandse plassengebied en dat van Friesland/Overijssel aangegeven

Voorts vervult het Drontermeer een - bescheiden - functie voor de lokale kleine watersport. Er wordt op beperkte schaal gesurft en met kleine bootjes gevaren, met name vanaf het concentratiepunt in het Reve-bos. Langs de oevers vindt op zeer bescheiden schaal oeverrecreatie plaats.

De eilanden Reve en Abbert zijn niet toegankelijk voor recreanten. Het eiland het Eekt is het gehele jaar opengesteld voor publiek.

5.3. Jacht

Op een gedeelte van het Drontermeer wordt waterwildjacht uitgeoefend.

5.4. Visserij

Het aalvisrecht is verhuurd aan zes beroepsvissers. Fuikenvisserij vindt plaats langs de dijk van Oostelijk Flevoland, buiten het staatsnatuurmonument. Voor de visserij met een zegen in de winter op blankvoorn en brasem ontvangen drie beroepsvissers een vergunning van de Staat. Het schubvisrecht (sportvisserij) is door de Staat verhuurd aan de "Verenigde Huurders van Schubvisrechten in de Randmeren".

5.5. Overig

Ten zuiden van het eiland het Reve is door de Dienst der Domeinen voor een oppervlakte van 3 ha een vergunning verleend voor de teelt van biezen. Uitbreiding hiervan met een oppervlakte van 1 ha heeft plaatsgevonden ten noorden van het eiland ten behoeve van natuurontwikkeling.

De eendenkooi gelegen in de polder Oosterwolde dateert van 1823 en is nog steeds in bedrijf. Een gedeelte van het staatsnatuurmonument valt binnen het kooirecht van de eendenkooi.

6. GEWENST BEHEER

6.1. Gewenst terreinbeheer

De gewenste algemene beheersdoelstelling voor het staatsnatuurmonument is het instandhouden en waar nodig ontwikkelen van een zoetwaterecosysteem, waarin verschillende biotopen, als ondiep open water, rietmoeras, periodiek onderlopend schraalland, struweel en moerasbos, plaats bieden aan diverse levensgemeenschappen. Het verbeteren van de waterkwaliteit speelt hierin een essentiële rol. Het beheer zal daarbij mede gericht moeten zijn op het laten functioneren van het meer als broed- en foerageergebied voor diverse vogelsoorten. Wijziging van het peilregime zal niet dan na afweging van de in het geding zijnde natuurbelangen moeten plaatsvinden. Verder dienen de beheersmaatregelen mede afgestemd te worden op het behoud van de bijzondere vegetatietypen op de eilanden.

Nader moet worden onderzocht op welke wijze verder uitvoering kan worden gegeven aan natuurontwikkeling. Natuurontwikkeling kan een belangrijke rol spelen in de bescherming en handhaving van de huidige natuurwaarden en in het scheppen van nieuwe levensvoorwaarden voor de aan het zoetwatersysteem gebonden fauna en flora. Overigens is het niet de bedoeling en verwachting dat door deze natuurontwikkelingsmaatregelen een broedkolonie zal ontstaan voor aalscholvers, zodat in deze geen interferentie wordt verwacht met visserijbelangen (zie paragraaf 6.4.).

Bij natuurontwikkelingsprojecten dienen per locatie de effecten op het landschap bij de vormgeving en het toekomstig beheer van het natuurontwikkelingsproject te worden meegenomen.

6.2. Gewenst beheer ten aanzien van recreatief medegebruik

Het is wenselijk een zonerings in ruimte en/of tijd in het recreatief medegebruik van het natuurmonument te bewerkstelligen, voorzover deze niet reeds aanwezig is.

Behoud en versterking van de natuurwetenschappelijke waarden en het natuurschoon dienen hierbij uitgangspunt te zijn. Enerzijds zal hierbij worden gezien hoe, met inachtneming van voornoemd uitgangspunt, het recreatief medegebruik kan worden gehandhaafd. Anderzijds is in knelpuntsituaties verplaatsing dan wel sanering van voor het natuurmonument schadelijke vormen van recreatie gewenst.

Schadelijke vormen van recreatie zijn niet in overeenstemming met het streven de natuurwaarden en het natuurschoon van het natuurmonument te behouden of te herstellen. Het is derhalve gewenst in het natuurmonument geen nieuwe schadelijke vormen van recreatie toe te laten. Uitbreiding van verblijfsrecreatie, water- en oeverrecreatie langs de oeverzone en in het water is ongewenst.

Het is gewenst ter handhaving van de rust en voor de ontwikkeling van de moerasorganismen een gedeelte van het staatsnatuurmonument voor het publiek af te sluiten. Door inrichtingsmaatregelen (bv. creëren ondiepten, aanplant van biezten of riet en door bebording en betonning) kan de afsluiting gerealiseerd worden. Zie verder paragraaf 6.4. Het is gewenst de eilanden Abbert en Reve voor het publiek afgesloten te houden, het eiland Eekt kan het gehele jaar vrij toegankelijk blijven.

De aanleg van recreatieve voorzieningen vereist een procedure in het kader van de Wet ruimtelijk ordening. Of en in welke mate recreatieve voorzieningen worden toegestaan zal worden getoetst aan de wezenlijke kenmerken van het natuurmonument in de toelichting.

6.3. Gewenst beheer ten aanzien van de jacht

Voor het behoud van de natuurwaarden is het noodzakelijk de waterwildjacht binnen het natuurmonument te verminderen of eventueel te verbieden. De doelstelling om het gebied optimaal in te richten als natuur- en rustgebied is moeilijk verenigbaar met de jacht in zijn huidige vorm.

Het is gewenst dat de jacht wordt uitgeoefend conform het rijksbeleid ten aanzien van jacht in natuurgebieden. Uitgangspunt van dat beleid is dat jacht in natuurgebieden uitzondering en geen regel is. Dit houdt in dat de algemene beleidslijn voor de jacht in natuurgebieden is, dat hierin geen jacht plaatsvindt op trekkende wildsoorten en dat jacht op standwildsoorten in beginsel slechts plaatsvindt indien de navolgende belangen binnen en buiten het natuurgebied daartoe nopen:

- het voorkomen van belangrijke schade aan vee, gewassen, bossen en bedrijfsmatige visserij;
- de bescherming van natuurwaarden;
- de bescherming van volksgezondheid en openbare veiligheid;
- de bescherming van waterkeringen;
- de veiligheid van het luchtverkeer.

Voor bejaging van standwild in natuurgebieden is ruimte voor zover de bescherming van vermelde belangen daartoe noopt. Uitgangspunt dient steeds te zijn dat de functie van het terrein door de bejaging niet wezenlijk wordt aangetast.

6.4. Gewenst beheer ten aanzien van de visserij

Het is gewenst dat ten behoeve van de sportvisserij (en de kleine pleziervaart) in het staatsnatuurmonument grenzend aan de vaargeul een zone voor publiek open zal blijven. De exacte afmeting en begrenzing van deze zone kan bij het opstellen van de plannen voor de in paragraaf 6.2. genoemde inrichtingsmaatregelen in overleg met de belanghebbende partijen (natuurbeschermingsorganisaties, hengelsportverenigingen en andere recreatie-organisaties) worden bepaald.

Het huidige gebruik m.b.t. de beroepsvisserij kan worden gehandhaafd.

6.5. Gewenst overig beheer

De werkzaamheden t.b.v. de biezenteelt kunnen doorgang blijven vinden.

Gezien de aard van het gebied vloeien uit voor het Drontermeer voorgenomen beheer geen beperkingen voort voor het agrarisch gebruik buiten het aan te wijzen gebied. Het voorgenomen beheer is gericht op de ontwikkeling van moeraswaarden.

7. RECHTSGEVOLGEN VAN DE AANWIJZING

7.1. Algemeen

Het beheer van een (staats)natuurmonument is gericht op het behoud of het herstel van het natuurschoon en/of van de natuurwetenschappelijke betekenis (art. 21, lid 3 van de Natuurbeschermingswet).

Ingevolge de Natuurbeschermingswet moet voor handelingen die het karakter van een natuurmonument aantasten, dan wel schadelijk zijn voor het natuurschoon of voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het natuurmonument, een vergunning worden aangevraagd. Deze vergunningplicht geldt niet alleen voor handelingen binnen het natuurmonument, maar is in beginsel ook van toepassing op handelingen daarbuiten indien deze een negatieve invloed hebben op de in het natuurmonument aanwezige waarden. Behoudens bijzondere gevallen, waarmee in dit verband handelingen worden bedoeld die de in de beschikking genoemde wezenlijke kenmerken van het natuurmonument aantasten, zal de aanwijzing evenwel geen merkbare gevolgen hebben voor het huidig beheer en gebruik van het aanliggende gebied. Dit geldt ook voor het huidig landbouwkundig gebruik.

Ingevolge artikel 16 van de Natuurbeschermingswet is het behoudens ontheffing, verboden een natuurmonument te verontreinigen, daarin planten, bloemen of takken uit te steken, te plukken of af te snijden of te vervoeren, dieren te verontrusten, te vangen of te doden of zulks te pogen of in het algemeen daarin schade aan de natuur toe te brengen. Dit artikel is met name gericht op bezoekers van het natuurmonument.

Het is niet mogelijk op voorhand precies aan te geven welke handelingen vergunning- of ontheffingplichtig zijn. In voorkomende gevallen zal de provincie Flevoland, Overijssel of Gelderland uitsluitend geven over de vraag of het noodzakelijk is een vergunning dan wel een ontheffing aan te vragen.

Hieronder worden voorbeelden gegeven van handelingen waarvoor, gelet op de te verwachten schadelijke effecten, een vergunning of ontheffing noodzakelijk is. Voor de meer specifiek op de toegankelijkheid gerichte rechtsgevolgen wordt ook verwezen naar paragraaf 7.2.

Vergunning of ontheffing is noodzakelijk voor:

- plaatsen of oprichten van gebouwen of bouwwerken;
- aanleggen van dijken en/of kaden;
- graven, verdiepen, verondiepen of verleggen van vaargeulen (anders dan voor het onderhoud van de vaargeul);
- aanbrengen of inrichten van recreatieve voorzieningen zoals stranden, vis- en aanlegsteigers, havens, etc.;
- aanleggen of verharderen van wegen, paden, banen of parkeergelegenheden en het aanbrengen van enige oppervlakteverharding;
- aanleggen oeverbeschoeiingen en betuiningen;
- leggen of aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse leidingen, installaties en apparatuur;
- ontgronden, bodem verlagen, storten van baggerspecie, ophogen, egaliseren, ontginnen en ontgraven, waaronder schelp- en zandwinning, e.d.;
- opsporing (seismisch onderzoek) en winning (exploratie en exploitatie van (diepe) delfstoffen;
- opslaan, storten, bergen, deponeren, lozen, achterlaten, verbranden van al dan niet afgedankte of aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, (vloei)stoffen, producten of materialen, of afvalwater;
- het verrichten van handelingen die wijziging van de waterkwaliteit in het
- natuurmonument beogen of ten gevolge kunnen hebben;
- het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen en groei- en stoorstoffen;
- het plaatsen van voor verblijf geschikte, al dan niet aan hun bestemming onttrokken vaartuigen;
- het betreden of bevaren van het op grond van de Natuurbeschermingswet gesloten gebied (zie paragraaf 7.2);
- het uitoefenen van jacht (in een natuurmonument zal in beginsel geen vergunning worden verleend voor uitoefening van de jacht, tenzij zulks noodzakelijk is in het belang van het natuurbeheer of ter beperking van wildschade, zoals beschreven in paragraaf 6.3);
- het verrichten van wetenschappelijk onderzoek.

Bovenstaande opsomming van vergunning- dan wel ontheffingplichtige handelingen is niet limitatief.

Voor zover men handelingen verricht die het gevolg zijn van de uitvoering van een overeenkomst welke met de eigenaar of de gebruiksgerechtigde is aangegaan vóór de aanwijzing als staatsnatuurmonument, geldt het verbod ex artikel 16 van de Natuurbeschermingswet, met inachtneming van de uit de overige artikelen voortvloeiende verplichtingen, niet. Voor het afsluiten van nieuwe overeenkomsten is men gehouden aan het in de diverse artikelen bepaalde.

Vergunningen en ontheffingen kunnen schriftelijk worden aangevraagd bij de provincies Flevoland, Overijssel of Gelderland (Zie hfdst. 8).

Ten aanzien van het al dan niet verlenen van een vergunning of ontheffing wordt het volgende opgemerkt. Voor de afweging van andere maatschappelijke belangen ten opzichte van het natuurbelang is uitgangspunt dat de effecten van activiteiten die inbreuk maken op het ecosysteem van het staatsnatuurmonument door middel van het stellen van voorwaarden teruggebracht moeten kunnen worden tot een aanvaardbaar niveau. Wanneer de nadelige effecten zo inherent zijn aan de activiteiten zal de activiteit zelf moeten worden beperkt en in het uiterste geval beëindigd, dan wel (bij nieuwe activiteiten) niet worden toegestaan. Anderzijds kan worden gesteld dat gebruiksvormen die geen inbreuk maken op het ecosysteem, ongemoeid worden gelaten.

7.2. Rechtsgevolgen met betrekking tot de toegankelijkheid

Op grond van artikel 17 van de Natuurbeschermingswet is het verboden, zonder daartoe gerechtigd te zijn, zich te bevinden in of op een water, dat deel uitmaakt van een beschermd- of staatsnatuurmonument, indien op duidelijk zichtbare wijze is kenbaar gemaakt dat de toegang tot dit water verboden is. Dit artikel komt overeen met artikel 461 Wetboek van Strafrecht. Ingevolge dit artikel is het mogelijk dat (delen van) wateren al dan niet voor bepaalde perioden van het jaar afgesloten worden ten behoeve van het behoud of herstel van natuurwaarden. De titel voor "gerechtigd zijn" is gelegen in een privaatrechtelijke betredingsvergunning, afgegeven door of namens de terreineigenaar, gekoppeld aan een publiekrechtelijke vergunning of ontheffing op basis van de Natuurbeschermingswet, voor een bepaalde activiteit in een onder de werking van artikel 17 gebracht gebied.

Afsluiting voor het algemene publiek van een gebiedsdeel zal geschieden in verband met de te handhaven rust in het betreffende gebied voor de vogels, die zich in verschillende jaargetijden daar bevinden en die geen verstoring verdragen. Het gaat achtereenvolgens om de broedtijd, de rui-tijd, de tijd dat de trek van watervogels plaatsvindt en de tijd dat de wintergasten zich in het gebied bevinden. De bij de aanwijzingsbeschikking behorende kaart SN130/I geeft gearceerd het gebied aan waarbinnen delen afgesloten kunnen worden. Met behulp van kentekenen (o.m. betonnen en bebakening) zal kenbaar worden gemaakt welke delen in verband met de rust voor de vogels binnen het gearceerde gebied worden afgesloten. Ten behoeve van de sportvisserij en de kleine pleziervaart zal in het staatsnatuurmonument grenzend aan de (te verbreden) vaargeul een zone voor publiek open blijven. In de bijgevoegde toelichtende detailkaart SN 130/II, die overigens geen deel uitmaakt van de aanwijzingsbeschikking, is de situatie weergegeven zoals deze op het moment van de aanwijzing geldt.

Schaatsen is in het gehele Drontermeer toegestaan.

7.3. Relatie met andere instrumenten

Naast de Natuurbeschermingswet is een aantal andere wetten, verordeningen en regelingen van toepassing op het Drontermeer, bv. de bestemmingsplannen, de Algemene Politie Verordening, de Visserijwet, de Mijnewet en de Ontgrondingenwet. Ten opzichte van andere wettelijke regelingen geldt het principe van meersporigheid. Daarbij is het regime van de Natuurbeschermingswet imperatief, dat wil zeggen dat voor alle activiteiten die schadelijk (kunnen) zijn voor natuurwaarden of die ontsierend zijn, het vergunning- of ontheffingvereiste geldt, ongeacht of de betreffende activiteit al in andere kaders is getoetst.

8. INLICHTINGEN EN TOEZICHT

Informatie over de aanwijzing zelf en over de uitvoering van hoofdstuk V van de Natuurbeschermingswet, dat handelt over beschermde planten en dieren, of over vergunningen en ontheffingen hiervoor, kan worden verkregen bij het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Noordwest, Postbus 603, 1110 AP Diemen-Zuid, telefoonnummer 020-4953127 of 020-4953131.

Het toezicht op de naleving van de Natuurbeschermingswet wordt uitgeoefend door de provincie Flevoland en het Regiokorps politie.

Informatie over andere zaken betreffende de uitvoering van de Natuurbeschermingswet, zoals bijvoorbeeld vergunningen en/of ontheffingen, kunnen worden verkregen bij de:

- provincie Flevoland, Dienst Ruimtelijke Ordening, Verkeer en Vervoer, Postbus 55, 8200 AB Lelystad, telefoonnummer 0320-272411;
- de provincie Overijssel, afdeling landelijk gebied, Bureau Natuur en Landschap, postbus 10078, 8000 GB Zwolle, telefoonnummer 038-4251755;
- de provincie Gelderland, Dienst Ruimte, Wonen en Groen, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem, telefoonnummer 026-3599111.

De vergunning- en ontheffingaanvragen worden behandeld door de provinciale instantie binnen welk rechtsgebied de handeling plaatsvindt. Dit rechtsgebied zal in de meeste gevallen de provincie Flevoland betreffen.